

KUTYAVILÁG

KUTYAVILÁG

KUTYAVILÁG

KUTYAVILÁG

KUTYAVILÁG

A kutyák származása és rokonaik
Hogyan működik a kutya teste? • A kutya és az ember

Általános iskolai segédanyag

Tisztelt Tanárok!

A kutyák fontos szerepet játszanak az életünkben és a családban. Magyarországon több mint másfél millió kutya él a háztartásokban. Nagyon sok gyerek vágyik arra, hogy legyen kutyája, de vannak olyanok is, akik félnek tőlük. A félelem főleg onnan ered, hogy keveset tudnak a kutyákról, vagy rossz tapasztalatokat szereztek kutyák társaságában. Vannak olyan szomorú esetek is, amikor a család egyik tagjának rossz véleménye, vagy féltelme befolyásolja a gyereket.

A „Kutyavilág” címet viselő iskolai segédanyag célja, hogy könnyen érthető stílusban, érdekesen és interaktív módon beszéljen a kutyák eredetéről, a kutyafajtákról, a társadalomban elfoglalt szerepükről, és különösen arról, hogyan viselkednek az emberekkel és egymás közt. A brosúra útmutatást ad a diákoknak arra, hogyan bánjanak a kutyákkal, hogy mindketten biztonságban legyenek. Véleményünk szerint a kutyával való együttélés szabályait azoknak a gyerekeknek is meg kell tanulniuk, akiknek nincs kutyájuk. A segédanyag segít abban, hogy a gyerekek helyesen viselkedjenek az idegen kutyákkal való találkozáskor, és a család kutyájáról is képességük szerint tudjanak gondoskodni.

A „Kutyavilág” tartalmát pedagógiai szakértők dolgozták ki, és évek óta jól bevált iskolai segédanyagként működik a németországi iskolákban. A tanárok és a diákok egyaránt szívesen használják az általános iskolákban ezt az anyagot akár a tantervbe illesztve, akár tematikus foglalkozások alkalmával. Meggyőződésünk, hogy a segédanyag felhasználásával a gyerekek sokat tanulhatnak az állati viselkedésről, és jobban megértik az állatok jólétének fontosságát.

Az iskolai segédanyagot az Európai Állateledel Ipari Szövetség (FEDIAF) dolgozta ki a német iskolákban több éve alkalmazott gyakorlat alapján. A magyar változatot a Magyar Állateledel Egyesülés készítette. Kérjük, ossza meg velünk tapasztalatait, és a segédanyag használatával kapcsolatos ötleteit az allateledelgyartok@t-online.hu email címen, vagy honlapunkon keresztül.

Linkek:

www.FEDIAF.org, www.allateledelgyartok.hu

A szintén szabad felhasználású segédanyag angol változata letölthető az alábbi linken:
<http://www.fediaf.org/fediaf-materials-for-education/>

Budapest, 2011. szeptember

Néhány gondolat a pedagógiai koncepcióról:

Tisztelt Tanárok!

A kutyák szeretetre méltó állatok és meghálálják a velük töltött időt, a játékot és a gondoskodást egyaránt. A „Kutyavilág” általános iskolai segédanyag alapvető tudást nyújt erről a méltán egyre népszerűbb házikedvencről. Segítségével a 8-12 éves diákok jobban megérthetik a kutyák különleges igényeit, és hogy ezek miből adódnak. Megtanulják tisztelni az állatokat. Célunk, hogy biztonsággal bánjanak a kutyával, fejlesszék felelősségérzetüket és megértsék a kutya testfelépítését, viselkedését és kommunikációját.

A segédanyag tanácsokat ad a kutya neveléséhez, és a biztonságos érintkezéshez. A diákok megérthetik a kutya ösztönei által befolyásolt viselkedését, ami szintén fontos abban, hogy a kutyával való együttélés boldog, értékes és élménydús legyen. A gyerekek szerető baráti társaságra lelnek a kutyákban, és ezek a tulajdonságok nagyon fontosak a kiegyensúlyozott fejlődésükhöz.

A kutyákhoz hasonlóan a felnőttek is szeretnek új dolgokat tanulni, beleértve a segédanyag készítőit, akik várják visszajelzésüket az iskolai segédanyaggal kapcsolatban, hogy azok alapján a következő kiadást az Önök ötletei alapján tökéletesíthessék.

A „Kutyavilág” alkotógárdája

Tartalomjegyzék

1 A kutya ősei	4
2 A farkasok falkája	5
3 Miben különbözik a farkas és a kutya családja?	6
4 A kutya a mi családjunkban	7
4a → Munkafüzeti lap	8
5 Ha idegen kutyával találkozol	9
5a → Munkafüzeti lap	10
6 Kutyabeszéd	11
6a → Munkafüzeti lap	12
7 Kutyafajták	13
7a → Munkafüzeti lap	14
8 Munkakutyák	15
8a → Munkafüzeti lap	16
9 A kutya fogazata és testfelépítése	17
9a → Munkafüzeti lap	18
10 Érzékszervek: hallás – látás – szaglás	19
10a → Munkafüzeti lap	20
11 A kutya életének szakaszai	21
12 Egy nap a kutya életében	22
13 Milyen kutyát válasszunk?	23
14 A kutya nevelése	24
15 Kutyagondozás	25
16 A kutyával járó kiadások	26
Megoldások a tanárok számára, 4a-12	27
Tudáspróba	28
Tudáspróba	29
Oklevél	31
A Tudáspróba megoldása a tanárok számára	32
A „Kutyavilág” c. segédanyagban előforduló legfontosabb kifejezések szótára	33
logi információk	36

Információs lapok:

Az információs lapok egyaránt szolgálnak a tanárok és a diákok számára, tartalmazzák mindazon ismereteket, amelyek alapján ki tudják tölteni a munkafüzeti lapokat.

Munkafüzeti lapok:

A tanulók az órákon vagy csoportos foglalkozásokon használhatják.

A kutya és vadon élő rokonai

A kutyának sok vadon élő rokona van az egész világon, gondoljunk a farkasokra, a rókákra, a sakálokra és a prérifarkasokra vagy az Ausztráliában élő dingó vadkutyákra. A kutyafélék családjának vadon élő tagjai vadásznak, zsákmányuk az eledelük, de megesznek növényeket és gyümölcsöket is.

Farkas

Kutya

Sakál

Róka

A farkasoktól a kutya házasításáig

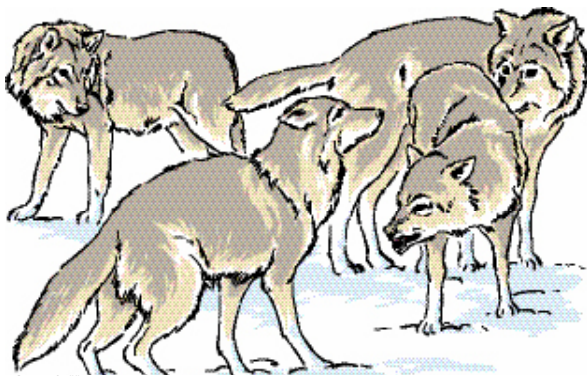
Körülbelül 10-14 ezer évvel a farkasok és az emberek ugyanazonokon a területeken vadásztak. Néhány farkast vonzott az ember lakóhelye körül fellelhető ételhulladék, és szelídebbé váltak. Azok a farkasok, amelyek kevésbé féltek az embertől, nagyobb eséllyel jutottak táplálékhoz, és ez fontossá vált a túlélésükhöz, így az ember települései közelében maradtak, ott hozták világra utódaikat, és fokozatosan barátságosabbá váltak.

A legszelídebbek közelebb merészkedtek az emberekhez, no és a táplálékhoz, így az emberek is bátrabban barátkoztak velük és kölykeikkel. Majd az emberek egyre inkább felfedezték, hogy ezek az állatok számukra előnyös tulajdonságokkal rendelkeznek, és segítségükre lehetnek a vadászatban, az állataik és tulajdonuk őrzésében.

Megtanultam, hogy a kutyáknak sok vadon élő rokona van, mint a farkas, a róka, a sakál és a prérifarkas. Nagyon régen néhány farkas közelebb merészkedett az emberhez, hogy táplálékhoz jusson, és szelídebbé vált. Az ember magához vette a legelőnyösebb tulajdonságú állatokat majd elkezdte tenyészteni, és saját hasznára használni őket.

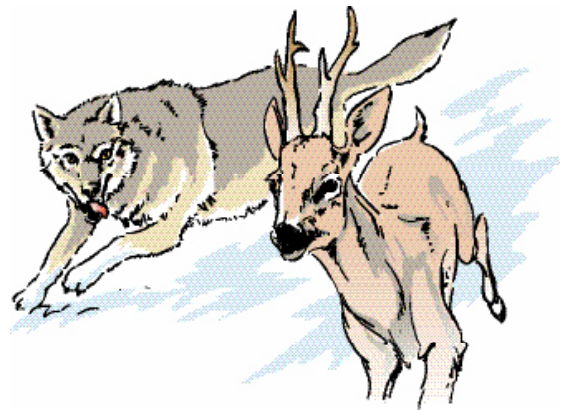
Élet a falkában

A falkák olyan önfentartó, szaporodó egységek, amelynek tagjai együttműködnek a táplálék megszerzésében, és közösen nevelik az utódokat. Réges-régen a kutyák a farkasokból fejlődtek ki, ezért néhány ember úgy gondolja, farkasokként kell őket kezelünk. De a kutyák manapság nagyon különbözően viselkednek, és mindenképp kutyákként kell velük bánnunk. A kutyák az ember családjában élnek, és nem akarják, hogy falkában élő farkasokként bánjunk velük.

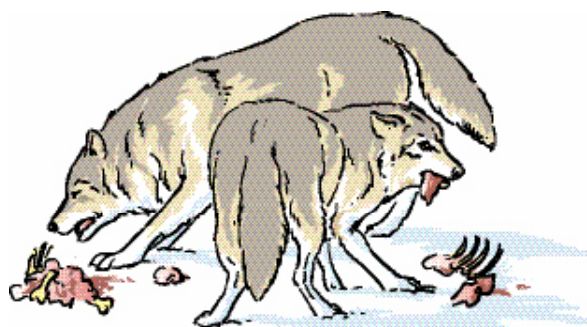
a/ A falkavezér

A falka vezetője a farkascalád feje az apafarkas (alfahímnek is nevezik), de ha ő elpusztul, szerepét átveszi a anyafarkas (és akkor belőle alfanöstény lesz). Korábban azt gondolták, hogy a falkavezér harccal szerzi meg hatalmát, úgy, hogy addig küzd a többiekkel, amíg azok behódolnak. Valójában a falkavezér a falkában élő farkaskölykök egyik szülője, többnyire az apafarkas amelynek legfőbb gondja az utódok etetése, gondozása és védelme. A kölykök nevelésében a falka összes tagja részt vesz.

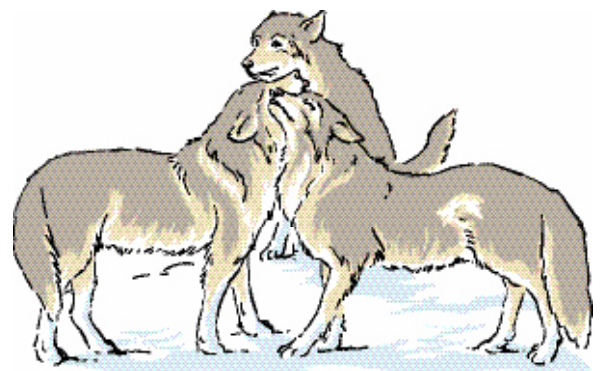
b/ A falka munkamegosztása

A farkas egyike a legintelligensebb ragadozóknak. Agytérfogata nagy, és a társas életmód eredményeként különleges értelmi képességei fejlődtek ki. A falka lényege az állandó versengéssel kialakított rangsor, és az egymást régóta ismerő tagok erős, kölcsönös kötődése. Az együttműködés megköveteli a fejlett társas érzéket, a találatkonyságot, és a körülményekhez gyorsan alkalmazkodó viselkedést.

c/ Táplálkozás

Más kutyaféléktől eltérően a farkas egyáltalán nem eszik növényeket, csak húst és csontot. Korábban azt hitték, hogy a falkavezér elsőnek esik a zsákmánynak, de ezt a fogságban élő állatok megfigyelésére alapozták. A vadon élő falkákban, ha bőséges a táplálék, akkor mindannyian együtt esznek, de a kicsinyek táplálása mindig elsőbbséget élvez.

d/ Falkaszellem

A farkasok csoportjai és családjai gyakran ápolják egymást. Segítenek egymásnak bundájuk megtisztításában, és az élősködők eltávolításában, ezzel is erősítik az összetartozás érzését. A falka a külvilág felé a az úgynevezett farkasüvöltéssel jelzi egységét: a farkasok kórusban „énekelnek”, az üvöltés segít a tevékenységük összehangolásában és jelzi, hogy a terület az övék. Testbeszédükben nagy szerepet kap hosszú, bozontos farkuk.

Megtanultam, hogy a farkasok falkákban élnek, együtt dolgoznak a táplálék megszerzéséért, és közösen nevelik a kölyköket.

Mire van szüksége egy kutyának?

A kutyák, sőt még a vadkutyák sem élnek a farkasoknál megfigyelhető falkákban. Az otthonunkban élő házasított kutyák szeretnek velünk lenni, és nem érzik jól magukat, ha hosszú ideig magukra maradnak. Szeretnek részt venni mindenben, amivel foglalkozunk. Különösen igénylik a mozgást, a foglalkozást, a nevelést, a játékot, és persze, a szeretetet és a simogatást. Amellett, hogy megfelelően foglalkozunk a kutyánkkal, védenünk is kell őt, törődnünk kell az egészségével és az etetésével.

A farkas viselkedése a falkában

A kutya a családban

A farkasok általában falkákban élnek.

A vadkutyák nem élnek falkákban. A házasított kutyák az ember házában laknak, és részt vesznek a család életében.

A farkasok vadászattal szerzik meg táplálékukat, küzdeniük kell a túlélésért, és védelmezniük kell utódaikat.

A gazda feladata, hogy a házában élő kutya minden szükségletét ellássa: etesse, törődjön egészségével, biztosítsa számára a testmozgást, a fekhelyet és sok-sok szeretetet.

Ha a farkas sikertelenül vadászik, éhezni fog, ezért többnyire közösen ejtik el a kiszemelt nagytestű zsákmányt, és így gondoskodnak a falka túléléséről.

A kutya általában védi a táplálékát, így evés közben békén kell hagyni. Bár kölyökkorban elkezdett neveléssel el lehet érni, hogy ne féltse eledelét az embertől, legjobb, ha hagyjuk egyedül enni.

A farkasok a szabadban élnek, nagy vadászterületük van, és ha kell, nagy –100-200 km – távolságokat képesek megtenni egy nap alatt.

A házban élő kutyának szüksége van a sétára, új élményekre, felfedezésekre, és szeretet más kutyákkal találkozni. A mozgás egészségessé és boldoggá teszi a kutyát.

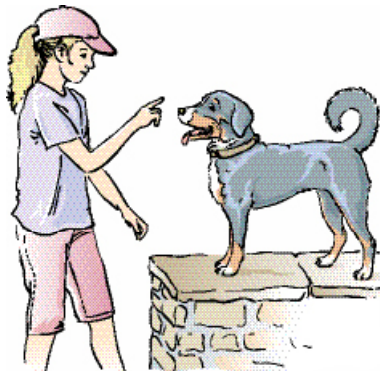
A farkasok gondoskodnak egymásról, közösen tartják tisztában bundájukat. Összetartozásukat a farkasüvöltéssel is kifejezik.

A kutya ápolása a mi dolgunk. Gondozni, kefélni kell a szőrét, és ha kell, akkor meg is fürdetni. Néhány kutyafajta szőrzete különleges ápolást, nyírást és ritkítást igényel.

Megtanultam, hogy a kutyák nem falkában élnek, hanem családtagként, az emberek házában. A kutya gazdájának a felelőssége, hogy gondoskodik róla, egészségben, biztonságban és boldogan tartsa.

Mit tegyünk, hogy boldog legyen a velünk élő kutya?

Amikor első alkalommal hazahozzuk a kutyát, el kell kezdenünk a sokáig tartó tanítását, hogy be tudjon illeszkedni a család életébe. Minden otthonban mások a szokások, és más a házirend. Például, van, ahol a kutya felugorhat a fotelba, máshol ez tilos. Mielőtt kutyát veszünk magunkhoz, a család minden tagjának bevonásával meg kell állapodni a kutya tartásának szabályairól, amelyeket később be kell tartani, hogy a kutya is megtanulhassa.

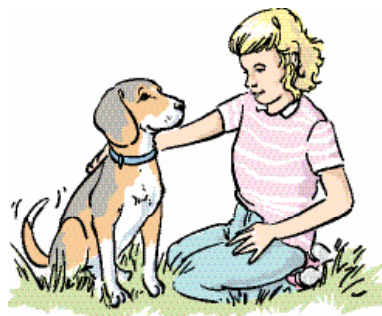

a/ Világos parancsok és utasítások

A szabályokhoz hasonlóan egyeztetni kell a családtagokkal, milyen parancsokat adunk a kutyának. A vezényszavak legyenek egységesek, és következetesen kell ismételni a parancsokat. Például, ha azt akarjuk, hogy a kutya ugorjon le a fotelról, ne adjunk neki kétféle vezényszót, pl. választani kell a „nem szabad”, vagy a „mars, le” között.

b/ A sokat mozgó kutya boldog

A kutyának egyaránt szüksége van a testmozgásra és az agytornára. Vadon élő rokonaihoz hasonlóan a kutya szeret a szabadban futkosni és játszani, hogy kipróbálhassa érzékszerveit, és felfedezze környezetét. Mielőtt szabadon engedjük a kutyát, mindig ellenőrizni kell az állat és a környezet biztonságát.

c/ Játsozóidő

Minden fiatal állat számára létfontosságú a játék, melynek segítségével utánozni tudja a génjeiben lévő tevékenységeket, mint például a vadászatot vagy, hogy hogyan használja a testét, tudjon egyensúlyozni, és jól ugrani. A kutyakölykök azt is megtanulják, hogyan viselkedjenek másokkal, és hogy nem szabad harapni. A játék alatt a kutya kiélheti mozgásigényét, használhatja az eszét, és játszás közben alakul ki kötődése az emberhez, vagy más állathoz.

d/ Szeretet és ragaszkodás

A kutyák nagyon hűségesek és ragaszkodnak gazdájukhoz, és élvezik, ha viszonzózzák érzelmeiket. A kutyák többsége jobban szereti, ha a hátukat vakarjuk, mint a fejüket.

e/ Alvás

A kutyának szüksége van egy saját helyre, ahol zavartalanul alhat, lehet ez egy kutyakánpap, vagy egy puha anyaggal bélelt kosár, vagy egy ketrec a kölyköknek. Ide bármikor elvonulhat békésen pihenni, és nyugalmat találni, amikor erre van szüksége. Eleinte előfordulhat, hogy a kiskutya felsír éjszaka, mert nem szokta meg, hogy egyedül aludjon, de hamar megszokja új környezetét.

Megtanultam, hogy ahhoz, hogy a kutya jól érezze magát otthonunkban, fontos figyelembe venni a kutya igényeit. Próbáljunk meg a kutya fejével gondolkodni, hogy megértsük, mire van szüksége. A törődés segít abban, hogy a kutya kötődni tudjon hozzánk, és hűséges társunkká váljék.

1 Olvasd el az alábbi állításokat. Ha úgy véled igaz, írd egy I betűt a mondat előtti négyzetbe, ha hamisnak találod, egy H betűt. (Figyelj oda, mert előfordulhat, hogy mindkét válasz igaz, vagy mindkét válasz hamis.)

a

- A kutyák legszívesebben egész nap egyedül lennének otthon.
- A kutyák többsége naponta többször is szeret sétálni.

b

- Amikor először hazahozunk egy kutyát, az már ismeri a szabályokat.
- Fontos, hogy megtanítsuk a kutyának, mit szabad és mit nem szabad tennie a házban.

c

- A családban meg kell beszélni, milyen szavakkal utasítsuk a kutyát, például „ül”, „mars, le”, „hozd ide”, „engedd el”, vagy „nem szabad”, stb.
- A kutya tudja, mit akarunk, mindegy, hogyan fejezzük ki magunkat.

d

- A kutya szereti, ha a hátát simogatják.
- A kutyák nem szeretik a simogatást.

e

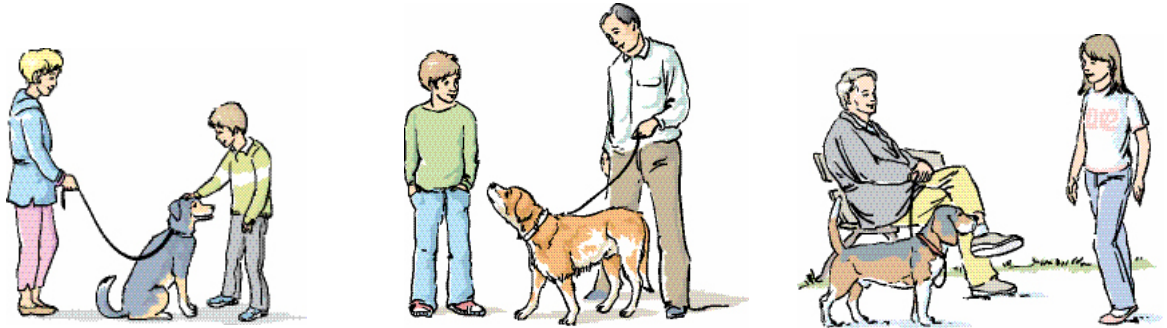
- A játék a gyerekeknek való, nem a kutyáknak.
- A játék során a kutyák sok képességüket tudják gyakorolni.

f

- A kutyának egy kényelmes saját alvóhelyre van szüksége, ahol zavartalanul pihenhet.
- A kutyának szüksége lehet pár napra, amíg megszokja új otthonát.

Így kell viselkedned, ha idegen kutyával találkozol

Ha sétáltatod a kutyád, az mindig tudja, hogy az ember, vagy egy másik kutya a családhoz tartozik-e vagy sem. Amikor két kutya először találkozik, bizonytalanul fogadják egymást. Testbeszéddel jeleznek egymásnak, és hamar kiderül, hogy barátkozni fognak-e egymással. Egy barátkozni akaró kutya csóválja a farkát, és gyakran játszani hívja a másikat. Egy barátságtalan, vagy támadó szándékú kutya morogni fog, felborzolja a szőrét a hátán, és vadul néz. Ha mindkét kutya kellemesnek találja a másikat, elkezdik szaglászni egymást először szemből, azután hátulról. A kutyáknak ez sok mindent elárul: meg tudják állapítani a másik kutya nemét (fiú- vagy lánykutya), tud-e párosodni, mennyi idős lehet és egészséges-e.

a/ Először kérdezz, aztán simogass

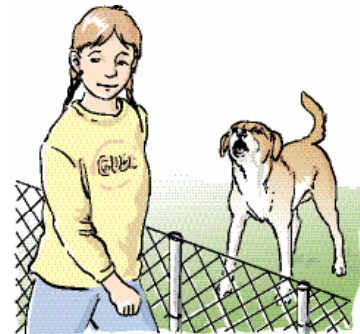
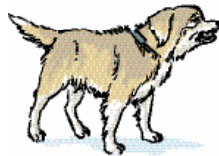
Egy idegen kutya pontosan tudja, hogy te nem tartozol a családjához. Sose simogasd meg, mielőtt megkérdezed a gazdáját. Ha azt mondja, hogy megsimogathatod, először hagyjad, hadd szagolja meg a kezed, hogy jobban megismerhessen.

b/ Ne bámuld a kutyát!

Ha kitaróan nézel a kutya szemébe, vagy akár egy ember szemébe, kényelmetlenül fogja érezni magát, sőt, akár fenyegetve. Tehát, ne nézz addig egy kutya szemébe, amíg meg nem győződte arról, hogy jól ismer, és bízik benned.

c/ Mindig szemből közelíts!

A kutyák általában szemből közelítik meg egymást. Ha egy másik kutya hátulról közelít, akkor az a kutya számára veszélyt jelenthet, hiszen váratlanul megtámadhatja és megharaphatja. Ezért mindig szemből közeledj a kutyához, hogy az jól láthasson téged, és ne kelljen félnie tőled.

d/ Állj mozdulatlanul, ha egy kutya fenyegetően vagy támadóan viselkedik

Ha a kutya felborzolja a szőrét a hátán, nagy-nak és fenyegetőnek akar látszani. Ha pedig a szemedbe néz, az már fenyegetésnek számíthat. Állj mozdulatlanul és hangtalanul, ne nézz a kutyára, és tartsd a testedhez tapasztva a kezed.

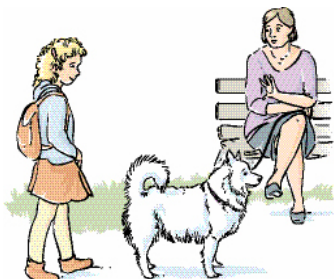
e/ Ne bosszantsd a kutyát!

Még a kikötött kutyát sem szabad felbosszantani, Sosem tudhatod, mikor szabadulhat el, és akár át is ugorhatja a kerítést. Legjobb, ha békésen tovább sétálsz, és hagyod lenyugodni a kutyát.

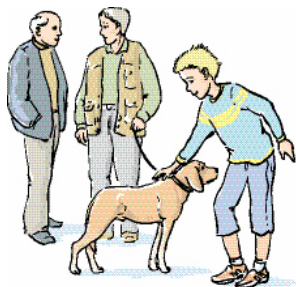
Megtanultam, hogy a kutyák a maguk módján viselkednek, ha számukra ismeretlen kutyával vagy emberrel találkoznak. Ha betartom a szabályokat, akkor elkerülhetem, hogy egy idegen dühös, vagy megfélemlített kutya megtámadjon, vagy megharapjon.

1 Most már tudod, mit kell tenned. Nézd meg az alábbi képeket, és fogalmazd meg, hogy a képeken látható gyerekek viselkedése miért nem helyes.

a

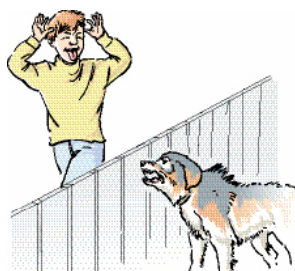
b

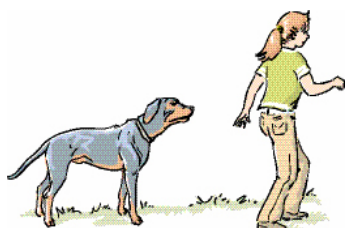
c

d

e

Hogyan beszélnek a kutyák?

A kutyák a testbeszédükkel, arckifejezésükkel és hangokkal értik meg egymást. Például egy nyugodt kutya csóválja a farkát és sima a szőre, a füle pedig le van eresztve, vagy előre mutat; mindez azt jelenti, hogy jókedvében van. A kutya moroghat, ugathat, vonyíthat, vagy nyüszíthet is, mind mást és mást jelent.

b/ A kutya felugrik:

Ha egy kutya felugrik, azt fejezi ki ezzel, hogy valóban boldog és nyugodt, és szívesen játszana. A hátsó mancsára áll, és felemeli az első mancsait, miközben izgatottan csóválja a farkát, és helyben felugrik. De az is játsszási szándékot jelent, ha első mancsait a földhöz lapítja, és felemeli a hátsóját. Gyakran a szájába veszi kedvenc játékát is, hogy pontosan tudd, mit szeretne.

A kutya nyugodt, magabiztos és érdeklődik:

Ez a kutya egyáltalán nem feszült vagy merev. A fülét hegyezi, és érdeklődve, üdvözlően néz. A farkát is szokta ilyenkor csóválni. Ez egy barátságos kutya.

a/ A kutya a hátán fekszik

Ezt a viselkedést gyakran látjuk kölyökkutyáknál, vagy kevésbé magabiztos kutyáknál, még akkor is, ha idegen emberrel, vagy kutyával találkoznak. Ez egy megadást kifejező helyzet, amivel azt fejezi ki a kutya, hogy nem érez fenyegetettséget. A kutya ilyenkor gyakran oldalra fordítja a fejét és pislog is, a füle le van eresztve és kilóg a nyelve, mintha a levegőt nyalná, vagy megpróbálja megnyalni az ember arcát.

c/ A kutya leereszti a farkát és a fülét:

Ez a kutya fél. Vigyázz, mert lehet, hogy megjíed, és védekezési szándékkal rád támad.

A kutya farka a levegőbe mered, és kimutatja a fogait:

Ez egy támadó szándékú kutya. Előre dönti a testét, és fenyegetően néz. Amennyire csak tudja, nagynak, és félelmetesnek akarja mutatni magát, felhúzza az orrát, felborzolja a hátán a szőrét, morog, és viczorít.

Megtanultam, hogy a kutya a testét és a hangját használja arra, hogy közöljön velem valamit. Ha megtanulom felismerni, mit akar a kutya, akkor tudni fogom, mikor és hogyan közelíthetek biztonságosan egy idegen kutyához.

1 Hogyan beszélnek a kutyák?

2 Nézd meg jól a lap alján a kutyák képeit. A mellettük lévő számot írd be ahhoz a leíráshoz, amelyik szerinted leginkább kifejezi a kutya mondanivalóját.

- a) „Ne gyere közelebb, ez az én területem!”
- b) „Félek! Ne gyere közelebb! Bántani akarsz?”
- c) „Tudom, hogy erősebb vagy nálam, ezért megmutatom, hogy tőlem nem kell tartanod.”
- d) „Annyira izgatott vagyok. Gyere és játssz velem!”
- e) „Ne félj közelebb jönni, jó kedvem van, és szeretnék veled barátkozni!”

Kutyafajták

Bár minden kutya a farkastól származik, nagy különbségek vannak köztük. Több mint 400 ismert kutyafajta létezik, és még több keresztezett fajta, ami azt jelenti, amikor két vagy több kutyafajtából születik egy újabb. Többféle formájú és méretű kutya létezik az egészen picitől a nagyokig.

Néhány kutyának hosszú a szőre, de lehet göndör vagy rövid, de például a mexikói kopasz kutyának egyáltalán nincs szőre! A kutya bundájának számtalan színe és színárnyalata lehet: lehet egyszínű, kétszínű, csíkos, foltos, vagy pöttyös. Bármennyire is eltérő a kinézetük, a kutyák viselkedése hasonló.

a/ Csau-csau

b/ Puli

c/ Golden Retriever

d/ Veszti (West Highland White terrier)

e/ Drótszőrű tacskó

f) Jorki (Yorkshire Terrier)

g) Keverék

h) Dobermann

i) Francia uszkár

j) Német juhász

Megtanultam, hogy nagyon sokféle kutya van, és nagyon különbözően nézhetnek ki. Ennek ellenére hasonlóan viselkednek, és közös az ősök, mert mindannyian a farkastól származnak.

1 Meg tudod nevezni, milyen fajtához tartoznak a lapon szereplő kutyák? Írd be a négyzetbe a névhez tartozó kutyafajtát.

a/ Francia uszkár

b/ Golden Retriever

c/ Német juhász

d/ Veszti

e/ Jorki

f/ Csau-csau

g/ Dobermann

h/ Drótszőrű tacskó

2 Gyűjtsél különböző kutyákat ábrázoló fényképeket és rajzokat. Készíts róluk tablót, és mutasd meg osztálytársaidnak.

3 Gyűjts össze minél több érdekességet, például újságcikkeket kedvenc kutyafajtról. Próbáld meg elmagyarázni, miért ez a kedvenc kutyafajtád, és hasonlítsátok össze kedvenc fajtáitokat a barátoddal vagy osztálytársaddal.

4 Ha neked, vagy rokonaidnak van kutyája, meséld el, mi a neve, hogy néz ki, hogyan viselkedik, és milyennek találsz.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

g)

h)

A kutyák többre képesek, mint csak játszani, enni és aludni

Az ember évezredek óta tenyészt a kutyát előnyös tulajdonságaira építve, és olyan tulajdonságokat erősített meg a tenyésztés során, amelyek a kutyát az ember segítőtársává tették. A kutya legrégebbi feladata a házõrzés, a vadászat, és az állatok terelése. Sok kutya még ma is elvégzi ezeket a feladatokat, de ennél különlegesebb dolgokra is képesek. Például a kutyák segítenek a vakoknak és más sérült embereknek az utcán közlekedni, felkutatják az eltűnt személyeket, és a katasztrófák során segítenek felkutatni az élõket és sebesülteket, nélkülözhetetlenek a földrengések, földcsuszamlások vagy balesetek utáni kutatásban akár a hó alatt, vagy egy összedõlt házban. A rendõrségnek bûnüldözõi feladatokra kiképzett kutyái vannak, amelyek kiszagolják a kábítószer vagy a robbanószer, és a bûnelkövetõk nyomába erednek.

a/ Házõrzõ kutya

A kutya szaglása és hallása sokkal jobb az emberénél. Ugatással figyelmeztet minket a veszélyhelyzetekre, vagy ha idegen ólálkodik a házunk körül.

b/ Vadászkutya

A kutyák kezdetektõl fogva elkísérték az embert vadászni. A kutya kiváló szaglása segít felkutatni más állatokat, például a nyulat, a rókát vagy a szarvast. Néhány kutya jól vadászik, és vannak olyan kistestû kutyák, amelyek beférnek a rókalyukba, vagy a nyúl üregébe, és kikergetik az ott megbúvó állatokat, mint a tacskó, amely zsákmányát a föld alá is követi. A spánielek és a Golden Retrieverek pedig a sűrû növényzetben, sõt a víz alatt is megtalálják a lelõtt vadat.

c/ Juhászkutya

A juhászkutyák, mint a puli, õsztõneiket arra használják, hogy összetereeljék a nyájat. Felelõsen vigyázzák a rájuk bízott állatokat, megvédik õket az ellenségtõl, és hazairányítják a szabadban legelõ háziállatokat például a juhokat, vagy a szarvasmarhát.

Megtanultam, hogy a kutyák különbözõ fajtáit az ember más és más célra tenyésztette ki; például, hogy segítsenek neki például a vadászatban és az állattartásban, vagy olyan nehéz feladatokban, mint az életmentés vagy a bûnüldözés, vagy a fogyatékkal élõ emberek mindennapjainak a megkönnyítése. De sok olyan kutya fajta is létezik, amelyek csak kedvesek, szeretni valók, és hûséges társaink.

- 1 Figyeld meg a képeken szereplő kutyákat, és olvasd el a lap alján lévő munkaleírásokat. Keresd meg, melyik képhez melyik feladat illik.

- a) Milyen munkát végez ez a kutya?

Ezek a kutyák segítik a vak embereket abban, hogy biztonságosan tudjanak közlekedni. Figyelmeztetik őket a lépcsőkre és más akadályokra. Ha le szeretnének ülni, megkeresik a széket, vagy segítenek a vásárlásban, és az ügyintézésben. Ez egy nagyon komoly munka, mert a segítő kutyáknak mindig készenlétben kell állniuk.

- c) Milyen munkát végez ez a kutya?

Ezek a kutyák az eltűnt személyek felkutatásában segítenek. Megtalálják a földrengések miatt összedőlt házak romjai közt, vagy a lavína után a hó alatt rekedt, vagy a csónakból a vízbe borult embereket.

- b) Milyen munkát végez ez a kutya?

Ezek a kutyák a rendőrök munkáját segítik. Ki tudják szagolni a bűnözők nyomait, és a veszélyes anyagokat is, például a repülőtéri biztonsági ellenőrzéseken.

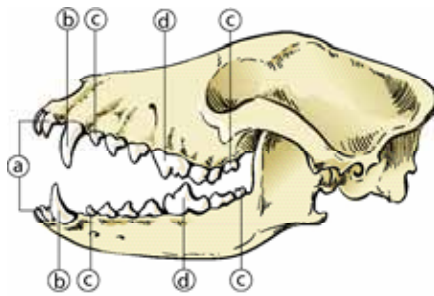
- d) Milyen munkát végez ez a kutya?

Ezek a szánkóhúzó kutyák behavazott helyeken segítenek az embereknek, ahol a mostoha időjárás miatt se a hajók, se a gépjárművek, se a repülőket nem közlekednek. Nélkülük nem tudnának az emberek eljutni egyik helyről a másikra, sem árut szállítani. A nehéz rakomány ellenére ezek a kutyák nagyon messzire is eljutnak, akár 4 órán át is képesek egy huzamban haladni.

1 A kutya fogazata

A vadon élő kutyák más állatokkal és növényekkel táplálkoznak. A kutya a táplálék megragadására, leharapására és feldarabolására, valamint védekezésre, támadásra is használja fogait. A fogak különbözően néznek ki, formájuk attól függ, mire valók. A kutyakölyöknek 28 tejfoga van, mint a gyerekeknek, amelyek 3-4 hónapos korukban hullik ki, és 7 hónapos korára alakul ki a 42 fogból álló végleges fogsora.

- a: Metszőfogak
- b: Szemfogak
- c: Órló- vagy zápfogak
- d: Tépőfogak

A 6 éles hegyű metszőfog feladata a táplálék megragadása. A négy szemfog akkor látjuk, ha a kutya kinyitja a száját, ezeket a kutya a megragadott táplálék megtartására és feldarabolására használja, de a szemfogak támadásra és önvédelemre is szolgálnak. A zápfogak felszíne egyenetlen éles dudorban végződik, és a szilárd táplálék felaprózására, megrágására valók. Rágás közben az állkapocs alulról felfelé mozog. A tarajos szélű tépőfogak a nagyobb darab húsokat vágják fel és darabolják.

2 A kutya teste

A képen a kutya testfelépítését látod.

Megtanultam, hogy a vadon élő kutya ragadozó, ezért éles fogakra van szüksége a zsákmány elejtéséhez. A kutyák fogai erősek és élesek, ezért veszélyesek lehetnek. Tisztelnem kell a kutyákat, és be kell tartanom a szabályokat, hogy elkerüljem a kutyaharapást.

1 Egészítsd ki az alábbi szöveget

A kutya szájában elől található 6 kis fog neve 1) _____ . A kutya ezeket 2) _____ használja.

A 3) _____ nagy hegyes, éles és erős fogak, amelyeket a kutya a megragadott táplálék megtartására és feldarabolására használ, de a zsákmány elejtésénél is fontosak ezek a fogak.

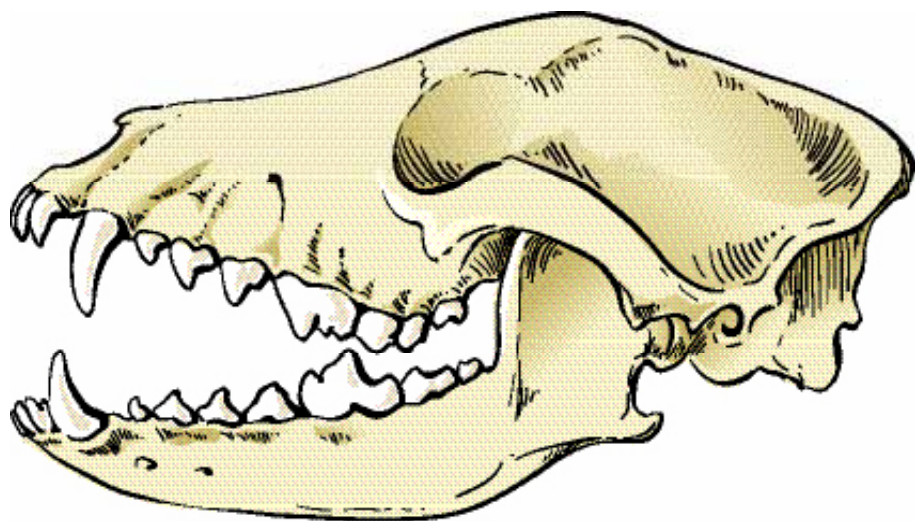
A kutya állkapcsának hátsó részében található tarajos szélű 4) _____ fogakkal darabolja fel a nagyobb darabokat, amelyeket ezután a/az 5) _____ segítségével rág meg.

6) _____ hívjuk a kutya testének azt a részét, ahol az orra, szája és az állkapcsa található.

A kutya testbeszéddel fejezi ki érzéseit. Ha izgatott, akkor csóválja a 7) _____ és ha fel szeretné hívni a figyelmed valamire, akkor megbök a 8) _____ .

2 A kutya koponyájának képe

Vegyél elő színes ceruzát, és pirossal színezz be egy szemfogot, zölddel egy metszőfogot, sárgával egy záp- vagy őrlőfogot és kékkel egy tépőfogot.

Érzékeny érzékszervek

Manapság a kutyáknak nem kell vadászniuk a túléléshez, mégis többségük megőrizte az ehhez szükséges különleges tulajdonságokat. Minden kutya legérzékenyebb és legfontosabb érzékszerve a szaglás. Az embereknek körülbelül 5 millió, míg egyes kutyafajtáknak akár 220 millió, vagy ennél is több, a szaglást érzékelő sejtje van, amit szaglóhámsejtnek hívnak, és hihetetlenül finom a szaglása. Emiatt használnak kutyákat eltűnt személyek vagy kábítószeres és robbanóanyagok felkutatására. A hosszú orrú kutyáknak, mint pl. a német juhásznak sokkal jobb a szaglása, mint a rövid orrú kutyának. A kutyának nagyon jó a hallása is, tehát nem kell kiabálnunk neki, hogy meghalljon bennünket. A kutya látása fejletlenebb az emberénél, de gyorsabban észreveszi a környezetében a mozgásokat.

A kutyák az embereknél kevésbé érzékelik jól az ízeket, ezért először mindig megszagolják az ételüket, és csak azután fognak neki, és elég gyorsan be is falják, ha az jó. A kutya sok mindenre használja a nyelvét, például azzal iszik, vagy a nyelvéen keresztül hűti magát úgy, hogy a nyelve felületén elpárologtatja a nedvességet.

a/ Hallás

A kutya füle többféle lehet, hegyes, lelógó vagy előre bicsakló. Még a lelógó fülű kutya is a hang irányába tudja fordítani a fülét, és olyan hangokat képes meghallani, amelyeket az ember már nem, például az emberi fül számára nem érzékelhető ultrahangok egy részét.

b/ Látás

A kutya nem lát olyan élesen, mint az ember, és a színlátása is sokkal gyengébb. Sokkal fontosabb számára, hogy még a legkisebb mozgást is azonnal észreveszi a látóterében. Néhány vadászkutyának oldalt helyezkedik el a szeme, így nem kell megfordítania a fejét, és egyszerre láthatja, hogy mi történik a jobb és a bal oldalon. Előnyös még számára az is, hogy csaknem olyan jól lát a sötétben, mint nappal.

c/ Szaglás

A kutyának a szaglás a legfontosabb érzékszerve. Rendkívül érzékeny orrával jól tudja követni a szagnyomokat, a szagokkal üzen más állatoknak, akik a környezetében élnek, és szagok alapján ismeri meg azokat is, akikkel már találkozott. A szaglás segíti abban is, hogy megállapíthassa, nem romlott-e az eledele.

a/ Én így látok

b/ A kutya ezt látja

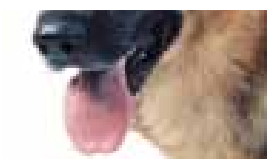
Megtanultam, hogy a kutya érzékszervei segítségével tájékozódik a világban. Kiváló a szaglása, és a hallása is jobb, mint az embernek, szemével azonnal észreveszi a mozgást, de nem látja jól a színeket. Az ízlelésben pedig mi, emberek vagyunk jobbak.

1 Olvasd el a kérdéseket, majd válaszd ki a felsorolt állítások közül a jókat, és ikszeld be a négyzetben. Jól figyelj oda, mert előfordulhat, hogy mindkét válasz helyes!

a

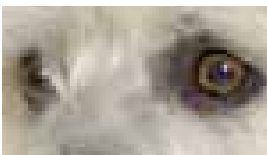
Mennyi szaglást érzékelő sejt található az ember és a kutya orrában?

- A kutyanak akár 220 millió szaglóhámsejt is lehet az orrában.
- Az embernek körülbelül 5 millió szaglóhámsejtje van.

b

Hogyan használja a kutya a nyelvét?

- A kutya a nyelvével ízleli meg az ételt.
- A kutya „kanálként” használja a nyelvét iváskor.

c

Miért különleges a kutya látása?

- A kutya még a legkisebb mozgást is észreveszi a látóterében.
- A kutyanak az embernél jobb a színlátása.

d

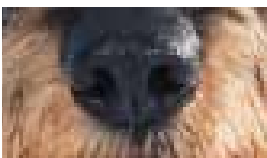
Miben más a kutya füle a miénknél?

- A kutya füle sokkal mozgékonyabb, mint az emberé.
- A kutya füle lehet hegyes, lelógó vagy előre bicsakló.

e

Mi jellemző a kutya hallására?

- A kutyanak éles a hallása, és olyan hangokat is képes meghallani, amelyeket az ember füle már nem érzékel.
- A kutyák nem hallanak olyan jól, mint az emberek.

f

Milyen a kutya szaglása?

- A kutya legfontosabb érzékszerve az orra.
- A kutya szaglása kevésbé jó az emberénél.

g

Miért fontos a kutyanak az orra?

- A kutya az embereket és a többi állatot a szagáról ismeri fel.
- A kutya megérzi az emberek és állatok szagnyomait.

h

Az iváson kívül mire használja a kutya a nyelvét?

- A kutya másra nem használja a nyelvét.
- A kutya a nyelvével hűti magát.

A kölyökkortól a kifejlett kutyáig

A kutyák az emlősállatok közé tartoznak, mint az emberek. A kölykök megszületésükkor védtelenek és tehetetlenek, elpusztulnának az anyjuk gondoskodása nélkül, aki emlőiből tejfel táplálja őket. A kiskutyák hathetes koruktól ehetnek szilárd táplálékot, és kevésbé függenek anyjuk közelségétől, és két hónapnál idősebb kortól már elvihetők új gazdáikhoz. A kutyák nagyon gyorsan felnőnek, és gyakran egyéves korukra már elérik kifejlett nagyságukat. Általában azt szokták mondani, hogy a kutya életében egy év hét emberi évnek felel meg, de ez függ a kutya testnagyságától. A nőtény („lány”) kutyát szukának hívják. A kutya fajtájától és méretétől függően hat hónapos és két éves kora közt kezd el tüzelni, ami azt jelenti, hogy képes a szaporodásra. Ehhez arra van szükség, hogy egy kan („fiú”) kutyával párosodjon, és ha ez sikeres, körülbelül két hónap múlva megszülethetnek a kölykök.

a/ A kutyakölykök életének első hetei

A kutyakölykök süketen és vakon jönnek a világra, és csaknem két hét szükséges ahhoz, hogy kialakuljon a hallásuk és a látásuk, és ekkor nyílik ki a szemük. A kölykök jól érzik az anyjuk testének melegét, és már születésüktől fogva jó a szaglásuk, ez segíti őket abban, hogy megtalálják az anyakutya emlőit és szopassanak. Testvéreikkel összebújva melegítik egymás testét. Kéthetesen teszik meg első bizonytalan lépéseiket, és nekilátnak a környezetük felfedezésének. A kutyamama segíti őket a tanulásban, de marad idő arra is, hogy a testvéreikkel játszanak.

b/ A kutyakölyök a családban

Leghamarabb nyolchetes kortól választják el a kölyökkutyát az anyjától, mert ekkor már nincs szüksége az anyatejre, és meg tudja enni a szilárd táplálékot. Hamar megszokja a lakás zajait, az embereket, és meg fogja tanulni a nevét, és a legfontosabb utasításokat. Neveléssel el lehet érni, hogy a kiskutya szobatiszta legyen. Ha a kiskutya megkapta az oltásait, ki lehet vinni az utcára sétálni.

c/ Kutyaiskola

A kiskutya életnek első félévében nagyon fogékony, és sok dolgot kell megtanulnia az embertől, például a lakásban viselkedni, megérteni a legfontosabb utasításokat, és a család életének szabályait. A többi kutyától is sokat tanul játék közben, például azt, hogyan jelezzenek egymásnak. A képzés nevelésből, szoktatásból és a konkrét feladatok megtanításából áll. Neveljük és szoktassuk kutyánkat különböző helyzetekhez, zajokhoz és körülményekhez. A nevelés a képzés előkészítője. Sosem maradhatnak el a dicséreték egy jól végrehajtott feladat után. Már egészen fiatalon érdemes a kiskutyát kutyaiskolába vinni, ahol játszva megtanulja a fegyelmet, és a különböző feladatok elvégzését.

d/ A felnőtt kutya

Egy kutya körülbelül 15 évig is élhet a méretétől és az általános egészségi állapotától függően. A kisebb testű kutyák általában tovább élnek, mint a nagytestűek. A kutya egész életében tanul. A felnőtt kutya is szeret játszani, és a családban lenni. Hálás, ha feladatot kap, ha foglalkozunk vele és új dolgokra tanítjuk. Élete végéig szüksége van a szeretetünkre és gondoskodásunkra, amelyet szeretetével és hűségével hálál meg.

Megtanultam, hogy a kutya életének különböző szakaszaiban más és más igényei vannak. A kutya élete végéig tanul az embertől és a többi kutyától.

1 Az alábbi feladatban szereplő képek a kutya egy napját mutatják be. Meséld el, mi történik a kutyával reggeltől estig?

2 Miért fontosak a kutya számára képen szereplő dolgok?

a/ Az első dolog reggel

b/ Délután

c/ Este

Melyik kutya a legmegfelelőbb a számomra?

Manapság több mint 400 kutyafajta létezik a világon, és még több keverék. A kutyák is különbözőek lehetnek, akár az emberek: nyugodtak, élénkek, sportosak, vagy inkább otthonülők, nagytestűek, vagy kicsik, és még sorolhatnánk. Különbözőek a szokásaik is: az egyik kutya egész nap az erdőben követné a vadon élő állatok nyomait, a másiknak pedig a futás okoz örömet. Amikor az ember kutyát választ, akkor a kutya kinézete és bundája színe mellett figyelembe kell venni más szempontokat is, például, hogyan illenek a kutyafajta sajátosságai és tulajdonságai gazdája és családja életmódjához. A kutya és gazdája akkor lesz igazán boldog egy fedél alatt, ha összeillenek. A kutyafajtákról és a jellemző tulajdonságaikról tájékozódhatunk könyvekből és az Internetről. Érdeemes ellátogatni egy kutyakiállításra is, ahol a tenyésztőkkel elbeszélgetve jobban megismerhetjük a kutyafajtákat.

a/ A fajtiszta kutya

Egy gondos tenyésztőnél a kiskutya a mamája és a testvérei közt tölti élete első szakaszát a kutyatenyésztő családjában, ahol találkozhat más állatokkal is, például macskával. A tenyésztő mellett az állatorvosnak is törődnie kell a kiskutyákkal. A kiskutya elkezd a világ felfedezését és a tanulást, például hogyan legyen később szobatiszta. Az új gazdájánál a család minden tagjának részt kell vennie a tanításban.

b/ Az állatmenhelyi kutya

Bár találkozhatunk kiskutyákkal is, az állatmenhelyeken az örökbefogadásra váró kutyák többnyire felnőtt állatok. A menhelygondozói jól ismerik a kutya tulajdonságait, és tanácsot adhatnak a családhoz illő kutya kiválasztáshoz. Az itt élő kutyák többsége már szobatiszta, megkapta az oltásait, ivartalanított (hogy ne legyenek utódai), féregtelenített, és az állatorvos ellenőrzi az egészségi állapotukat. Legtöbbször jól nevelt kutyákról van szó, de előfordulhat az is, hogy korábban rosszul bántak vele, ezért több odafigyelést és gondoskodást igényel. Szakemberek adhatnak segítséget abban, hogy a viselkedése jó irányba változzon, és újra boldog kutya legyen.

c/ Fiú vagy lánykutya?

A kan („fiú”) kutya teste nagyobb, izmosabb és nehezebb, mint a szukáé („lányé”). Azokra a szukákra, amelyeket nem ivartalanítottak (azaz képes a szaporodásra) tüzeléskor jobban kell vigyázni, mert párosodási ösztönei miatt elszabadulhat otthonról. Ebben az időszakban, amire évente kétszer kerül sor, szorosabban kell fogni a pórázát séta közben, és a kan kutyák közeledése is gondot jelenthet, mert ha nem vigyázunk, párosodhatnak. A nem tenyésztésre szánt kutyákat jobb ivartalanítani, hogy ne szülessenek olyan kiskutyák, amelyeknek a további sorsa nem megoldott.

d/ Kutya a lakásban

Nem minden kutyának van szüksége kertre. Sok kistestű kutyafajta boldogan él a lakásban, még egy kis lakásban is, ha rendszeresen, de legalább naponta kétszer levisszük sétálni. Ezek a kutyafajták, mint a spániel, a havannai pincse (havanese), vagy a jorki (yorkshire terrier) játékosak, szívesen részt vesznek a család hétféle programjaiban, és kevesebb mozgásra van szükségük, mint az aktívabb kutyafajtáknak, mint a boxer, vagy a Golden Retriever, amelyek kertes házban érzik jól magukat, ahol a séták között is a szabadban kószálhatnak.

Megtanultam, hogy mielőtt magunkhoz vennénk egy kutyát, gondolnunk kell arra, mire van szüksége a kutyának, és olyan kutyát kell választani, amelynek megfelelő a mérete és a fajtája ahhoz, hogy békésen és boldogan éljen a családdal.

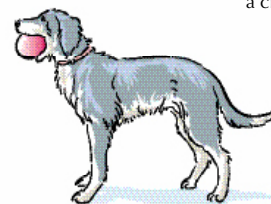
A kutyának is ki kell járnia az „iskolát”

A kiskutyának 3-5 hónapos korban el kell kezdenie a kutyaiskolát, hogy megtanulhassa, hogyan viselkedjen a többi kutyával és az emberekkel. Meg kell tanulnia a legfontosabb utasításokat. El lehet vinni kutyaóvodába, vagy saját magunk is megtaníthatjuk az alapokra. A következő tudomány a kiskutya számára az új helyzetek megtanulása, és a jó viselkedés. A kutya hálás tanítvány, mert nagyon szeret új dolgokat, például trükköket, mutatványokat tanulni vagy sportolni, és használni az esztét, és élete végéig tanítható. Mindenekelőtt mindenkinek kutyának meg kell tanulnia a kutyaiskolában, hogyan haladjon a gazdája mellett pórázon, szót fogadni, és rendesen viselkedni. Ha mindezt már jól tudja, akkor jöhetnek játékos feladatok a labdával.

a/ A kutya könnyen megtanulja az „ül” parancsot. Ez nagyon fontos például akkor, ha az úttesten kell keresztülmenni, és meg kell várni a zöld lámpát, vagy azt a pillanatot, amikor biztonságosan át lehet kelni.

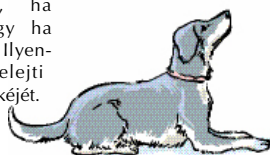
b/ „Add ide” – mondjuk a kutyának, ha azt szeretnénk, hogy engedje el, és adja oda a szájában lévő dolgot. Nagyon fontos ez a parancs, hiszen így meg tudjuk előzni azt, hogy olyan dolgot a szájában tartson, vagy lenyeljen, ami veszélyes lehet, vagy kárt okoz a gazdájának, például amikor rágni kezdi a cipőjét.

c/ Amikor a kutya megtanulja, hogy hallgasson az „igazodj” vagy „lábhoz” utasításra, akkor már póráz nélkül is lehet vele sétálni azokon a helyeken, ahol ez megengedett és biztonságos. De az úttest közelében, vagy olyan környéken, ahol a háznak nincs kerítésük, a kutyát mindig pórázon kell tartani, mert a kutya elszaladhat, ha valami megijeszti, vagy ha valami érdekeset lát. Ilyenkor sok kutya elfelejtí az engedelmesség leckéjét.

d/ A „fekszik” parancs szintén nagyon sok helyzetben hasznos, például az állatorvosnál, ha vendégségbe megyünk, vagy ha hozzánk érkeznek látogatók, és azt szeretnénk, hogy a kutyánk nyugodtan a helyén maradjon. A kutya ilyenkor pihen, amíg nem kap más parancsot.

e/ A kiskutyák szeretnek az ember közelében maradni, és mindenhol követik őt, és figyelik, mit tesznek, és hogyan viselkednek. Ezért már egészen fiatal korban kezdjük el a tanítást, hogy a „gyere ide” utasításra hozzánk szaladjon a kiskutya, mert ekkor még csak ránk figyel. Idősebb kutyáknak már nehezebb felhívni a figyelmét, hiszen a világ tele van olyan érdekes dolgokkal, mint játszani a többi kutyával, követni egy érdekes nyomot, ami sokkal érdekesebb, mint a gazdára figyelni.

Megtanultam, hogy a kutyáknak is tanulniuk kell, mint nekem. Fontos, hogy a kutya már egészen fiatal korban megtanulja a legfontosabb viselkedési szabályokat. A kutyák életük végéig tanulnak, és örülnek az új feladatoknak, amire játékként tekintenek. A tanulás során szorosabbá válik a kutya és a gazdája közötti kapcsolat.

Mire van szüksége a kutyának?

A kutyának más táplálékra van szüksége, mint az embernek. A legtöbb kutya még örömmel megeszi azt, amit az ember, de ez nem tesz jót az egészségének, sőt sok étel, mint a csokoládé is, mérgező a kutya számára. A kutya bundája is sok törődést igényel, rendszeresen ki kell kefélni, hogy ne csomósodjon össze a szőre, vagy ne maradjanak benne bolhák. A kutya fogát is ápolni kell, létezik kutyafogkefe és kutyafogkrém, amivel meg lehet tisztítani. A műcsontok és egyes jutalomfalatok is segítenek rendben tartani a kutya fogsorát.

a/ Gondozás

A kutya gondozása nem csak a rendszeres etetését jelenti. A kutya mindennapi tevékenysége során bepiszkolódik, mert szeret hemperegni, és szeret a szagos dolgokhoz dörgölőzni. A rövid szőrű kutyákat elég hetente egyszer kikéfélni, de a hosszú szőrűeket gyakrabban kell, sőt van olyan kutyafajta, amelyet naponta. De fürdetni csak akkor kell egy kutyát, ha tényleg nagyon piszkos, vagy valami rettentő bűdös dolog került a bundájára, és kizárólag kutyasamponnal, és nem szabad gyakrabban fürdetni, mint havonta egyszer. Ha nem tartjuk be ezeket a szabályokat, megsérülhet a kutya bőrének természetes védőrétege.

b/ Táplálás

A kutyáknak más tápanyagokra van szüksége, mint az embernek. A legkönnyebb olyan eledellel táplálni, amelyet a kutyák igényeinek és ízlésének megfelelően állítottak össze. Ha ezt eszi a kutya, megkap minden tápanyagot, és csak annyit, amennyire valóban szüksége van. Ezért fontos, hogy betartsuk a csomagoláson lévő adagolási útmutatót, mert a kutya is elhízhat, akár az ember. Ne felejtsetd el rendszeresen megmérni a kutya súlyát! A kutya sokáig egészségesen élhet, ha okosan és felelősen tápláljuk. Ha étellel jutalmazzuk a kutyát, ne felejtsetd el ezeket a falatokat is beleszámítani a napi adagba, mert ha nem, ez is elhízáshoz vezethet! A jutalomfalatok ne haladják meg a napi táplálék 10 százalékát! Sokféle kész kutyaeledel közül lehet választani, lehet száraz, konzerv, vagy tasakos. Lehet külön kutyaeledelt kapni kölyökkutyáknak, és időseknek. Nagyon fontos, hogy a kutyának mindig legyen friss, tiszta ivóvíze.

Elsősegély

Ha a kutya megsérül, vagy beteg, minél hamarabb állatorvoshoz kell vinni, és sose adjunk neki magunktól az emberek számára készített gyógyszert, mert az mérgező is lehet a kutya számára! Óvatosan közelíts a kutyához, ha beteg, mert szokatlanul viselkedhet, ha fájdalmai vannak, vagy ha furcsán érzi magát. Vészhelyzetben elsősegélyt kell nyújtani a kutyának, hogy nagyobb, vagy maradandó károsodás nélkül kibírja, amíg állatorvoshoz kerül. Például, ha a kutya napszúrást kap, árnyékba kell vinni, vagy hűvös felületre fektetni, és kapjon sok vizet. A kisebb sebeket be lehet kötni vagy ragtapasszal befedni.

Megtanultam, hogy a kutya gazdája felelős azért, hogy a kutya egészséges és elégedett legyen. Korának és egészségi állapotának megfelelően etetni, itatni kell. Az ember étele nem tartalmaz elég tápanyagot a kutya számára, sőt mérgező is lehet. A kutya fajtájának megfelelően gondozni kell a bundáját, de legalább hetente egyszer ki kell kefélni.

Kutyát venni és tartani pénzbe kerül

A kutyának a szereteten, a figyelmen, a nevelésen és a lakhelyen kívül másra is szüksége van, ami bizony pénzbe kerül, és a kutya életének végéig számolni kell bizonyos kiadásokkal. A tenyésztőtől vásárolt kutya több ezer forintba kerül, de sok menhelyen is kérhetnek adományt az örökbefogadótól, amivel hozzájárul az állatmenhely fenntartásához.

Először is be kell szerezni pár dolgot, ami szükséges ahhoz, hogy a kutya otthon érezze magát:

- egy takaró és egy fekhely
- nyakörv vagy hám és póráz, azonosító biléta, és kellhet kutyakabát is
- tál az etetéshez és egy másik az ivóvíznek
- kutyaól vagy kutyaház, ha kertes házban lakik a kutya

Ezek az egyszeri költségek, legalább is ezek a holmik több évig jók lesznek. Rendszeresen kell a kutyának ételt venni, állatorvoshoz vinni, kell neki játék, és jutalomfalat, ami segít a nevelésben. Ha szervezett kutyaiskolába viszed a kutyát, azért is fizetni kell. A kutyákra lehet betegségbiztosítást is kötni, és sok gazda kutyapanzióba viszi kedvencét, ha nyaralni megy. A jobb oldalon megtalálható a kiadások listája, érdemes végig olvasni.

Az állatorvosnál

Még egy egészséges kutyát is rendszeresen állatorvoshoz kell vinni, de legalább egyszer egy évben mindenféleképp. Ilyenkor az orvos megnézi, minden rendben van-e kutya egészségével, és beadja a kötelező veszettség és más fertőző betegségek elleni oltást. Szükség lehet fogkő eltávolításra is, és az orvos tanácsot ad, hogyan védjed meg kutyádat a betegségektől, milyen szereket kell használni a bolhák és kullancsok ellen, és hogyan előzzük meg a férgeket.

A kutyával járó költségek

- Állatmenhely vagy tenyésztő
- Alapfelszerelések
- fekhely és takaró
- Kutyaól vagy kutyaház
- Etető- és itatótál
- Nyakörv vagy hám és póráz, és azonosító biléta, kutyakabát
- Kefe, kutyasampon, kutyakozmetika

Állandó kiadások

- Kutyaeledel
- Jutalomfalatok
- Bolha- és kullancsvédelem (havonta) és féregtelenítés (3 havonta)
- Féregirtás (3 havonta)

Egyéb költségek

- Azonosító mikrocsip beültetése és regisztrációja
- Ivartalanítási műtét (hogy ne legyenek nem kívánt utódok)
- Állatorvosi ellenőrzés, oltások (évente egyszer)
- Kutyaiskola

Megtanultam, hogy a kutya gondozása sok figyelmet igényel, és költségekkel jár. A családnak költenie kell a kutya eledelére, felszereléseire és az állatorvosra, hogy a kutya jó egészségben éljen.

4a Kutya a mi családukbán

1.a) H/I

1.b) H/I

1.c) I/H

1.d) I/H

1.e) H/I

1.f) I/I

5a Ha idegen kutyával találkozol

1.a) A képen a gyerek hátulról közelít a kutya felé, ami a kutyaharapás veszélyével jár. A kutyát mindig szemből kell megközelítenem, hogy lássa, hogy nem jelentek számára fenyegetést.

1.b) A gyerek elkezdte simogatni a kutyát, anélkül, hogy megkérdezte volna a gazdáját. Nem minden kutya szereti, ha gyerekek simogatják, ilyenkor haraphat is. Mindig meg kell kérdezni a kutya gazdáját arról, szabad-e meg simogatni a kutyát.

1.c) A gyerek egyenesen a kutya szemébe néz, ami megijesztheti a kutyát, és az agresszívvá (támadóvá) válhat, ezért nem szabad az ismeretlen kutya szemébe nézni.

1.d) A gyerek ingerli a kerítésen keresztül a kutyát. Egy kerítés mögött a házat védő, ugató kutyát jobb nem észrevenni, akkor lenyugszik.

6a

1.e) A gyerek elfut egy morgó kutya elől. Ez azért nem jó, mert a kutya ösztönösen utána ered, hogy elkapja. Még akkor is nyugodtan és mozdulatlanul kell állni ilyenkor, ha félek, és meg kell várni, amíg a kutya lenyugszik.

Kutyabeszéd

1. A kutya a hangjával (pl. ugatással, morgással) és testbeszédével (pl. farkának, fülének mozgásával), tudja közölni, hogy mit érez, vagy mit akar.

7a

2.a) 3

2.b) 5

2.c) 4

2.d) 1

2.e) 2

Kutyafajták

8a

1.a) Vesti (West Highland terrier)

1.b) Francia uszkár

1.c) Jorki (Yorkshire terrier)

1.d) Drótszőrű tacskó

1.e) Dobermann

1.f) Csau-csau

1.g) Golden Retriever

1.h) Német juhász

Munkakutyák

1.a) 2 - Vakvezető kutya

1.b) 4 - Rendőr kutya

1.c) 1 - Mentőkutya

1.d) 3 - Szánhúzó kutya

9a

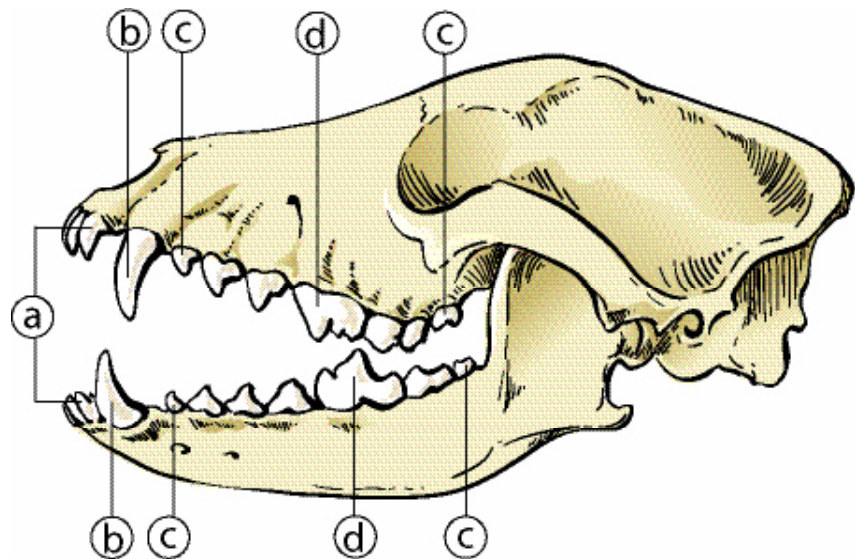
A kutya fogazata és testfelépítése

1.

1) metszőfog	2) a táplálék megragadása	3) szemfogak
4) tépő	5) őrlő-, vagy zápfogak	6) Pofának
7) farkát	8) mancsával	

2. A kutya fogazata és koponyája

- a: Metszőfogak
 b: Szemfogak
 c: Őrlő- vagy zápfogak
 d: Tépőfogak

10a

Érzékszervek: hallás, látás, szaglás

1.a) ✓/✓	1.b) -/✓	1.c) ✓/-
1.d) ✓/✓	1.e) ✓/-	1.f) ✓/-
1.g) ✓/✓	1.h) -/✓	

12

Egy nap a kutya életében

- 1.
- Amikor egy gyerek felébred, a kutya már nagy valószínűséggel fenn van, és a farkát boldogan csóválva kíván jó reggelt!
 - Felkelés után a kutyát ki kell vinni sétálni.
 - Hazaérést követően a kutyának pihennie kell egy kicsit, majd enni kell neki adni.
 - Amíg a gyerek iskolában van, a kutya otthon marad egyedül, vagy a család egy vagy több tagjával. Ha hazajön az iskolából, a kutya vidáman üdvözl, mert tudja, hogy séta és játék következik.
 - Amíg a gyerek a házi feladatát készíti, a kutya a helyén alszik.
 - Ezután ismét lehet játszani a kutyával
 - A kutyát este, lefekvés előtt le kell vinni sétálni.

2. A kutyának következes házirendre van szüksége, hogy ki tudja alakítani szokásait. Például, hogy mikor eszik, vagy sétál. A napi rendszeresség biztonságérzetet ad számára. pontosan tudni fogja, mikor jön haza a gyerek az iskolából, és nagy örömmel fogja üdvözölni!

Tudáspróba

„Mit tudok a kutyákról?”

1 Kutyá a családban

Olvasd el az alábbi állításokat. Pipáld ki azokat, amelyek igazat mondanak a kutya otthoni életéről:

- a) A kutya szeret egész nap otthon lenni.
- b) A kutya tanul a játék közben.
- c) A családban közösen kell kialakítani és betartani a kutyára vonatkozó szabályokat.
- d) A kutya nem szereti, ha simogatják.
- e) A kutyának szüksége van egy saját helyre, ahol nyugodtan alhat és pihenhet.
- f) Az új családjánál a kutya az első napokban felsírhat éjszakánként, de aztán megszokja új környezetét.

2 Kutyabeszéd

Hogyan közli veled egy kutya a szándékát, és mutatja ki érzéseit?

3 Hogyan kell viselkedni, ha idegen kutyával találkozom?

Olvasd el az alábbi állításokat, és pipáld ki azokat, amelyek jó tanácsokat adnak arra az esetre, ha először találkozol egy idegen kutyával.

- a) Mielőtt megsimogatom a kutyát, mindig meg kell kérdezni a gazdáját, szabad-e?
- b) Mindig egyenesen a kutya szemébe kell nézni, mert különben fenyegetésnek értheti a közeledésem.
- c) Sosem szabad egy kutyát hátulról megközelíteni.
- d) Ha a kutya morogni kezd, legjobb, ha gyorsan elszaladok.
- e) Sosem szabad ingerelni egy kerítés mögött lévő kutyát, legjobb, ha úgy teszek, mintha észre sem venném.

4 Egy nap a kutya életében

Írd le a családban élő kutya egy napját.

Reggel / Az első dolog

Délután

Este

Tudáspróba – „Mit tudok a kutyákról?”

5 Kutyafajták

Fel tudsz sorolni hat kutyafajtát?

6 A kutya testfelépítése és fogazata

a/ Hogyan hívjuk a kutya fogai közül azokat, amelyeket a kutya a megragadott táplálék megtartására és feldarabolására használ? _____

b/ Hogy nevezzük a kutya lábát? _____

c/ Mi a neve azoknak a fogaknak, amelyekkel a kutya megragadja a táplálékát? _____

d/ Hogyan hívjuk a kutya testének azt a részét, ahol a szája található? _____

e/ Mijét csóválja a kutya? _____

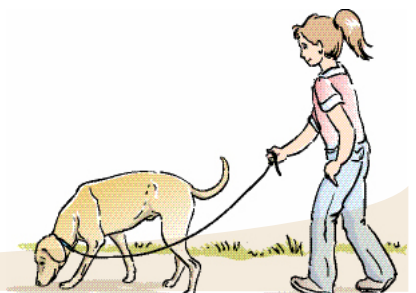
7 A kutya érzékszervei

A kutya érzékszerveiről sorolunk fel állításokat. Pipával jelöld azokat, amelyek szerinted megfelelnek az igazságnak.

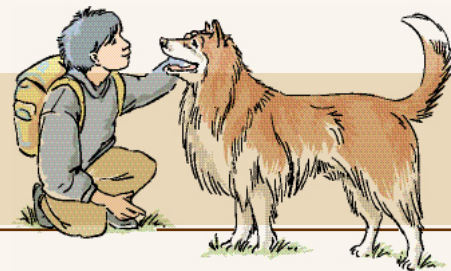
- a) A kutyának sokkal jobb a szaglása, mint az embernek.
- b) A kutya hallása sokkal rosszabb, mint az emberé.
- c) A kutya a legkisebb mozgást is meglátja.
- d) A kutyának a szaglása a legfontosabb érzékszerve.
- e) A kutya a nyelvét használja arra, hogy megízlelje az eddelét.
- f) A kutya sokkal jobban tudja mozgatni a fülét, mint az ember.

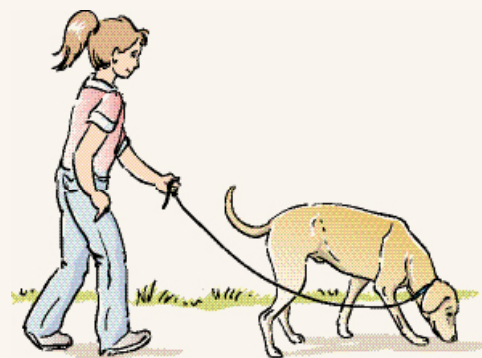
8 Munkakutyák

- a) Ezek a kutyák kiszagolják a tiltott dolgokat, mint a kábítószeret.
- b) Ezek a kutyák megtalálják az embereket a romok alatt.
- c) Ezek a kutyák segítenek a vak embereknek biztonságosan közlekedni.
- d) Ezek a kutyák segítenek a nyájak terelésében.

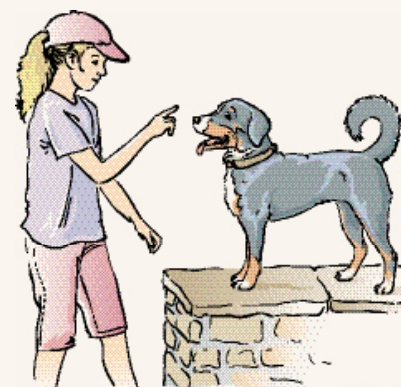
Oklevél

sikeresen megfelelt
a

„Mit tudok a kutyákról”
tudáspróbán.

Hely és dátum

a tanár aláírása

1 Kutya a családban

- a) - b) ✓ c) ✓ d) - e) ✓ f) ✓

2 Kutya beszéd

A kutya a testével, az arckifejezésével és a farkával mutatja ki, hogyan érez irántunk. Hangokat is használ, moroghat, ugathat vagy nyüszíthet.

3 Hogyan kell viselkedni, ha idegen kutyával találkozom?

- a) ✓ b) - c) ✓ d) - e) ✓

4 Egy nap a kutya életében

Reggel / Az első dolog: a kutya általában korán kel, és nagyon örül, amikor a család többi tagja is felkel, hiszen ez azt jelenti számára, hogy hamarosan sétálni viszik. Utána általában pihen egy kicsit, majd eszik. Amíg a gyerek az iskolában van, a kutya otthon marad, és általában alszik.

Délután: a kutya szeretne kimenni megint, hogy elvégezze a dolgát, és futkározhasson. Amikor a gyerek hazajön az iskolából, akkor nagyon örül neki, és boldogan üdvözli őt. A házi feladatok elvégzése alatt isszeret a közelében lenni, és ilyenkor előbb-utóbb békésen elszundít. Utána megint együtt játszhatnak.

Este: a kutyának ki kell mennie megint, hogy elvégezze a dolgát, pisiljen, kakiljon és nyugton legyen reggelig.

5 Kutyafajták

Puli, pumi, vizsla, komondor, Csau-csau, Golden Retriever, Veszti (West Highland White terrier), tacsókó, Jorki (Yorkshire Terrier), boxer, Dobermann, uszkár, Német juhász, agár, spániel, havannai pinsz, mexikói kopasz kutya, stb., keverék

6 A kutya testfelépítése és fogazata

- a) Szemfogak b) Mancs c) Metszőfogak
d/ Pofa e/ Farok

7 A kutya érzékszervei

- a) - b) - c) ✓ d) ✓ e) - f) ✓

8 Munkakutyák

- a/ Rendőrkutya b/ Mentőkutya
c/ Vakvezető kutya d/ Juhászkutya

A kifejezések rövid magyarázata

Alfahím

lásd: Falkavezér

Biztosítás

Már Magyarországon is lehet baleset-, és betegségbiztosítást kötni a kutyákra: ilyenkor az orvosi kezelések egy részét a biztosító fizeti a biztosítási díj fejében, de a biztosítás fedezheti a kutya által okozott esetleges károkat is, például, ha átrohan az úttesten, és emiatt autóbalesetet okoz.

Falka

Az együtt élő farkascalád elnevezése. A falkához a farkas szülők (falkavezér, alfahím) és utódaik, más néven kölykeik tartoznak, és néha más farkasok is részt vesznek a falka életében, és segítik a kölykök védelmét, etetését és nevelését. Ha a kölykök felnőnek, újabb utódok születnek.

Falkavezér

A falka egy nagy farkascalád, amely általában két szülőből és az utódaikból áll. A szülők közül kerül ki a falkavezér, a család feje, a hím (apafarkas, vagy alfahím). Ha elpusztul, szerepét a nőstény (anyafarkas, vagy alfanőstény) veszi át. A szülőpáros a falka többi tagjával gondoskodik az utódokról. A falkavezér osztja ki a feladatokat a falka tagjainak és fegyelmezi őket, hogy mindenki engedelmessédjön, és a falkavezér feladata a vadászatok megszervezése és irányítása, és a falka védelme.

Kan

Hím (vagy fiú) kutya elnevezése.

Keverékkutya

Több mint 400 kutyafajta van a világon. Amikor két nem azonos fajtájú kutya párosodik, akkor a kutyafajták keveredéséből létrejövő utód mindkét szülő tulajdonságait hordozza.

Kutyafélék

Az állatok rendszerezésében a kutyafélék családjához tartoznak a házikutya mellett a különböző vadon élő kutyák, a farkasok és a róka fajták.

Kutyafajták

Az azonos fajtájú fajtiszta szülőktől és nagyszülőktől származó, szinte azonosan vagy nagyon hasonlóan kinéző kutyák. Körülbelül 400 kutyafajta létezik, az ismertebb kutyafajták közé tartozik a német juhász, a puli, a tacskó. A tenyésztés során kialakultak az egyes kutyafajtákra vonatkozó szabványok, ami miatt hasonlóan néznek ki. Az azonos fajtájú kutyák tulajdonságai is hasonlóak. A fajtiszta kutyák többségének van törzskönyve is, ami igazolja, hogy a kutya szülei és nagyszülei is ugyanabból a fajtából származnak.

A kifejezések rövid magyarázata

Kutyaiskola

A kutyaiskoláknak fontos szerepük van abban, hogy a kutyák megtanulják a normális viselkedést, és kezelhetők legyenek az emberek közt vagy az utcán.

A kutya tanfolyamokon, vagy klubokban szakképzett oktatók segítségével a kutya és a gazdája sok mindent megtanulnak egymásról. Elsősorban azt, hogyan működjenek együtt a fontos utasítások megtanulásában és gyakorlásában, és megtanulja, hogyan kell viselkedni más kutyák jelenlétében. A szóbeli parancsok mellett, mint az „ül”, vagy a „lábhoz” a kutyát kézjelzésekkel is lehet irányítani. A kutya játékos formában és lelkesen tanul az ilyen helyeken a gazdája bátorítása és dicséretei mellett.

Mancs

A kutya mancsa a lába végén található, és a mellső (első) mancsok az ember kezének, míg a hátsó mancsok az ember lábának felelnek meg.

Szuka

Nőstény (vagy lány) kutya elnevezése.

Szobatisztaság

A kutyák tiszta állatok, és nem szeretnek a lakóhelyükre, vagy a fekhelyük közelébe piszkítani, de a szobatisztaság nem veleszületett viselkedési tulajdonsága a kutyáknak. A lakásban vagy kertés házban élő kutyának meg kell tanítani, hol tudja üríteni vizeletét vagy bélsárját. A szobatisztaságra való nevelést már egészen fiatal korban el lehet kezdeni. Ehhez sok tanácsot találhatunk a szakkönyvekből és az internetről, de a legfontosabb, hogy rendszeresen vigyük ki sétálni (reggel, este és étkezés után), ne hagyjuk sosem sokáig magára, és mindig dicsérjük meg, ha jól végezte a dolgát.

Ösztönök

Az ösztönök a kutya vele született, őseitől öröklött tulajdonságai, amelyek jelentősen meghatározzák a kutya viselkedését. A vadon élő őseinél ezekre az ösztönökre a túléléshez volt szüksége. Ezért van az, hogy a kutya megugatja az idegeneket, akiket „betolakodóknak” tekint vagy, hogy a vizeletével megjelöli a területét. Az agár kiskutyák például ösztönösen, vagyis gondolkodás nélkül futnak minden előttük gyorsan elhaladó dolog vagy élőlény után, de a túlélést segíti az újszülötteknél meglévő szopási ösztön, vagy a hidegben az összebújás reflexe.

Parancsok

Amikor a kutyát tanítjuk, nagyon fontos, hogy könnyen érthető utasításokat kapjon és a család minden tagja ugyanazokat a kifejezéseket használja. A parancsok lényege, hogy a kutya azt tegye, amit az utasítás elhangzásakor megtanul: „ül” – a kutya leül, „fekszik”, a kutya lefekszik, „állj” vagy „maradj” – a kutya megáll, „hozzám” vagy „lábhoz” – a kutya a gazdájához megy, stb.

Pofa

Az elnevezés a kutya fejének elejére vonatkozik, ahol az orra és a szája található.

A kifejezések rövid magyarázata

Táplálkozás

A kutya származásánál fogva húsevő, erre utal a fogazata és az emésztőrendszere. A kutya táplálékának természetes körülmények között mintegy 60%-a hús, a többi növényi eredetű. A megfelelő emésztéshez elengedhetetlenül szükséges rostokat a kutyának is a növényekből kell felvennie és bizonyos vitaminok és más tápanyagok csak a növényekben található meg. A kutya olyan étrendet kíván, amelyben kiegyensúlyozott arányban szerepelnek a fehérjék, zsírok, rostok, szénhidrátok, vitaminok és ásványi anyagok. Az olyan étrend, amelyben valamelyik tápanyag túlsúlyban van, vagy éppen hiányzik, az egyensúly felborulása miatt elhízáshoz, vagy hiánybetegségekhez, és egyéb egészségügyi problémákhoz vezet.

Fontos tudni, hogy bár a kutya szívesen megeszi a házikosztot, de egyes élelmiszerek, mint a csokoládé a hagyma, a gomba, szőlő és az élesztő már kis mértékben is veszélyes lehet, és nem tudják megemészteni burgonyát, valamint káposztát és hüvelyeseket. A csontok is veszélyesek lehetnek a kutya számára, például csirke láb-csirkeszárny csöves csontja szilánkosan törik és felsebzi a kutya száját.

A kutya kiegyensúlyozott táplálásának legjobb módja a kutyáknak kifejlesztett eledelek. Fontos, hogy mindig legyen friss víz a kutya táljában.

Terület

A kutya számára az élőhelye (pl. a lakás, a kert) jelenti a területét, amelyet ösztönösen véd a betolakodók ellen, és ezért ugatja meg a számára idegeneket. A kutya őseinél ez a viselkedés nagyon fontos volt, hiszen így védték meg vadászterületüket.

Tenyésztő

Ha egy szuka (lány kutya) párosodik a kannel (fiú kutya), hamarosan utódaik lesznek. Azok az emberek, amelyek egy bizonyos kutyafajtát párosítanak egy azonos fajtájú, előnyös tulajdonságú párral, hogy kutyakölykeik legyenek, tenyésztőnek hívják. Amikor megszületnek a kutyakölykök, a tenyésztők gondoskodnak arról, hogy a kölykök a legjobb egészségben legyenek, megkapják a védőoltásokat, mielőtt az új gazdáikhoz kerülnek. De erre csak akkor kerülhet sor, ha a kutyakölykök elég idősök, legalább két hónaposak.

Kiadó:

FEDIAF

Avenue Louise 89
B-1050 BRUXELLES
Phone: +32 2 536 05 20
fediaf@fediaf.org
www.fediaf.org

Szerkesztő:

Thomas Meyer

Illusztrációk:

Copy templates pp. 2, 4, 4a, 5, 5a, 9, 9a, 12, 14, 15, 17, 18, 19: Jeanne Kloepfer, www.illustration-kloepfer.de
Copy templates p. 8a, "Working Dogs" poster**: Heike Kreye

A képek szerzői jogai:

Copy templates p. 1:

Wolf: © ImagePoint.biz, dog: © Oneworld Images –Fotolia.com,
fox: © Ronnie Howard – Fotolia.com, jackal: © Eco View – Fotolia.com

Copy templates p. 3:

Wolf pack: © ImagePoint.biz, family with dog: © Wojciech Gajada Fotolia.com

Copy templates pp. 6, 6a, 15: © IVH

Copy templates pp. 7, 7a:

Chow Chow, French Poodle, Wire-haired Dachshund, Alsatian, Yorkshire Terrier: © IVH,
Golden Retriever: © Lisa Svara – Fotolia.com, West Highland White Terrier: © Eric Isselée – Fotolia.com,
Dobermann: © Kerioak – Fotolia.com, Cross-breed: © Carola Schubbel – Fotolia.com
13. old.: Puli kép: A Rábaközi-Nemes Kennel engedélyével

Copy templates p. 8:

Hunting dog: © Wild und Hund, herding dog: © ImagePoint.biz, guard dog: © Dragan Trifunovic –Fotolia.com

Copy templates p. 9:

© Lisa Svara – Fotolia.com

Copy templates p. 10:

Dog's head: © Céline D. Caumon – Fotolia.com, family: © Monika Adamczyk – Fotolia.com

Copy templates p. 11:

Bitch with puppies, family at breeder's, young dog learning commands: © Forschungskreis Heimtiere in der Gesellschaft,
family with dog: © Jacek Chabraszewski – Fotolia.com

Copy templates p. 13:

© Jacek Chabraszewski – Fotolia.com

Copy templates p. 16:

© Avava – Fotolia.com

© 2010 FEDIAF

A magyar változatot készítette a Magyar Állateledel Egyesülés www.allateledelgyartok.hu

Ez az iskolai segédanyag a szerzői jog oltalma alatt áll. Tilos bármilyen kereskedelmi célú felhasználása, vagy harmadik fél által történő sokszorosítása.

FEDIAF *Oktatási segédanyag*

The European Pet Food Industry Federation

Avenue Louise, 89/2
B-1050 Brussels
Phone: +32 2 536 05 20
fediaf@fediaf.org
www.fediaf.org